

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

02 Απριλίου 2018

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **02/05/2018**

Σημαντική σημείωση τεύχους Μαρτίου:

Επισημαίνεται ότι από το παρόν δελτίο, οι σειρές που παρουσιάζονται στους επιμέρους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών, δηλαδή οι δείκτες στη Βιομηχανία, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και τις Κατασκευές έχουν αλλάξει ως προς την περίοδο βάσης τους. Συγκεκριμένα, ως νέα βάση ορίστηκε η περίοδος 2000-2010 (=100), διαφοροποιώντας έτσι τους δείκτες, οι οποίοι μέχρι και τον Φεβρουάριο 2018 διαμορφώνονταν με βάση την περίοδο 1996-2006. Οι σειρές όμως έχουν αναθεωρηθεί πλήρως προς τα πίσω, έτσι ώστε τα στοιχεία να είναι μεταξύ τους συγκρίσιμα. Ως αποτέλεσμα οι δείκτες με τη νέα περίοδο βάσης είναι συνολικά υψηλότεροι συγκριτικά με εκείνους με την παλαιότερη περίοδο βάσης. Η αλλαγή περιόδου βάσης από το IOBE δεν επηρεάζει το συνολικό δείκτη οικονομικού κλίματος για την Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-28, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Επιδείνωση του οικονομικού κλίματος σε Ευρωζώνη και ΕΕ**

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάρτιο κινείται εντόνως πτωτικά στην Ευρωζώνη, μειούμενος κατά 1,6 μονάδες (στις 112,6 μον.), αλλά και την ΕΕ, κατά 1,9 μονάδες (στις 112,5 μον.)¹, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα.

Συγκεκριμένα, στην **Ευρωζώνη**, η επιδείνωση των προσδοκιών προέρχεται από τη μείωση των δεικτών σε όλους τους τομείς, εκτός από τις **Κατασκευές**, όπου καταγράφεται βελτίωση (+0,9). Συγκεκριμένα, στο **Λιανικό εμπόριο** (-2,9), τη **Βιομηχανία** (-1,6) και στις **Υπηρεσίες** (-1,3) καταγράφονται υποτονικότερες προσδοκίες τον Μάρτιο, ενώ στην **καταναλωτική εμπιστοσύνη** (+0,0) σημειώνεται σταθερότητα στον σχετικό δείκτη. Σε επίπεδο των μεγαλύτερων χωρών, ο δείκτης επιδεινώνεται σε όλες: στην Ολλανδία (-0,5), την Ιταλία (-1,8), την Ισπανία (-1,2), την Γερμανία (-2,4) και την Γαλλία (-0,4).

Σε επίπεδο **ΕΕ**, καταγράφεται χειροτέρευση στον δείκτη κλίματος στην Πολωνία (-2) και εντονότερα στο Ηνωμένο Βασίλειο (-4,2). Σε τομεακό επίπεδο, οι προσδοκίες ακολουθούν την τάση της Ευρωζώνης. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +5,5 και +6,4 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής μεταβάλλονται αρνητικά και στις δύο ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης, με τα εκτιμώμενα αποθέματα να κλιμακώνονται.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +14,4 και +16,3 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους μεταβάλλονται αρνητικά και στις δύο ζώνες, όπως και οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση, αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +3,4 και +1,6 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα μεταβάλλονται αρνητικά και στις δύο ζώνες, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν μικρή κλιμάκωση στην Ευρωζώνη. Τέλος, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες επιδεινώνονται και στις δύο ζώνες.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις +3 μονάδες στην ΕΕ και τις +5,2 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών βελτιώνονται στην Ευρωζώνη, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να κερδίζουν έδαφος οριακά και στις δύο ζώνες.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -0,3 και +0,1 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους κερδίζουν οριακά έδαφος στην ΕΕ, ενώ οι αντίστοιχες για την γενική κατάσταση της οικονομίας μεταβάλλονται αρνητικά σε αμφότερες τις ζώνες. Στην πρόθεση αποταμίευσης καταγράφεται επιδείνωση στην Ευρωζώνη, ενώ οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας επιδεινώνονται στην ΕΕ.

¹ Λόγω της αναθεώρησης των δεικτών της Γαλλίας, πραγματοποιήθηκε μια μικρή προς τα πάνω αναθεώρηση του δείκτη κλίματος του προηγούμενου μήνα, κατά 0,1 μονάδες στην Ευρωζώνη και την ΕΕ.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη κλίματος) μεταβάλλεται αρνητικά στην ΕΕ (+21,3 από +25,9 μον.) και την Ευρωζώνη (+20,8 από +26,2 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων επιδεινώνονται, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης, με τις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο να βελτιώνονται μόνο στην Ευρωζώνη.

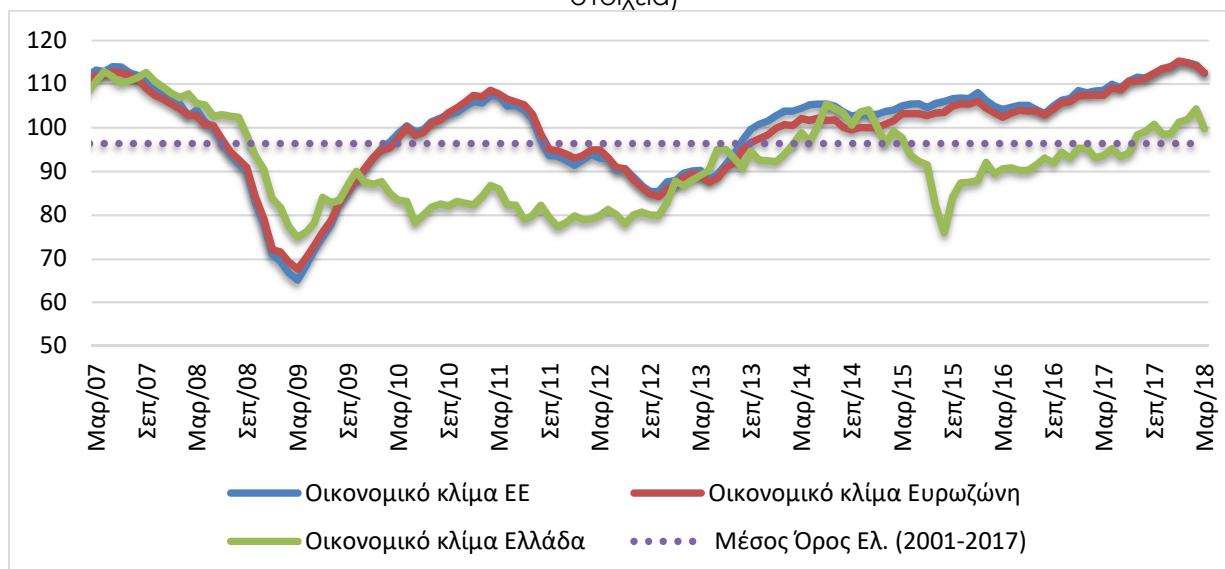
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
ΕΕ-28	65,1 (Μαρ. 2009)	116,9 (Μάιος 2000)	99,7	89,8	94,9	104,4	106,0	105,6	111,7			
Ευρωζώνη	67,6 (Μαρ. 2009)	118,6 (Μάιος 2000)	99,1	89,9	93,2	101,3	104,1	104,7	111,3			
Ελλάδα	74,9 (Μαρ. 2009)	120,5 (Ιουλ. 2000)	96,0	80,9	91,6	100,5	89,7	91,8	96,6			
Περιοχή	2017											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-28	108,0	108,4	108,6	110,0	109,2	110,7	111,6	111,4	112,4	113,6	113,7	115,1
Ευρωζώνη	107,5	107,5	107,5	109,2	108,7	110,6	110,7	111,4	112,5	113,5	114,0	115,3
Ελλάδα	95,3	93,1	93,6	95,2	93,4	94,2	98,4	99,2	100,8	98,5	98,6	101,3
Περιοχή	2018											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-28	114,9	114,4	112,5									
Ευρωζώνη	114,9	114,2	112,6									
Ελλάδα	101,9	104,3	99,8									

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-28 και Ελλάδα (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

ΕΛΛΑΔΑ: Ισχυρή επιδείνωση οικονομικού κλίματος, αμετάβλητη η καταναλωτική εμπιστοσύνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος διακόπτει τον Μάρτιο την ανοδική τροχιά των τελευταίων μηνών και υποχωρεί σε χαμηλότερα επίπεδα τον Μάρτιο, στις 99,8 (από 104,3) μονάδες. **Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της σημαντικής εξασθένησης των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους τους επιμέρους τομείς της οικονομίας, οι οποίες άλλωστε ήταν και αυτές που είχαν δώσει μια δυναμική ανόδου το προηγούμενο διάστημα.** Οι επιχειρηματικές προσδοκίες επιδεινώνονται εντονότερα στις Κατασκευές και τη Βιομηχανία και λιγότερο στις Υπηρεσίες και το Λιανικό εμπόριο. Αντίθετα, στην πλευρά της καταναλωτικής εμπιστοσύνης καταγράφεται σταθερότητα. **Η συνολική τάση του δείκτη αντανakλά μια διόρθωση των, ίσως υπερβολικά αισιόδοξων προσδοκιών, που καταγράφονταν τους προηγούμενους μήνες από την πλευρά των επιχειρήσεων. Καθώς δεν έχει προκύψει κάποια ιδιαίτερα δυσμενής εξέλιξη στην οικονομία κατά το προηγούμενο μήνα, αντίθετα η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες παραμένει ισχυρή από το εξωτερικό της χώρας, είναι πιθανόν αυτή η διόρθωση να συνδέεται με την αβεβαιότητα που αναπτύσσεται και ευρύτερα θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Εξάλλου, ο συνδυασμός, από τη μια πλευρά, της συνεχιζόμενης επίπτωσης των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, και, από την άλλη, η εντεινόμενη έλλειψη σαφήνειας και συναίνεσης για τους όρους χρηματοδότησης της χώρας μετά τη λήξη του τρέχοντος προγράμματος, προκαλεί προβληματισμό και λειτουργεί ανασχετικά στη δυναμική επιτάχυνσης της ανάπτυξης. Μένει να διαπιστωθεί αν αυτή η εξέλιξη θα είναι συγκυριακή ή θα διαμορφωθεί σε τάση, τους επόμενους μήνες.**

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση διευρύνονται, ενώ στα ίδια επίπεδα κινούνται οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, με το ισοζύγιο ωστόσο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να κλιμακώνεται
- στις **Κατασκευές**, τόσο οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων, όσο και εκείνες για την απασχόληση επιδεινώνονται αισθητά
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις βαίνουν πιο αρνητικές, ενώ οι θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους εξασθενούν ελαφρώς, όπως και ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, όπως και εκείνες για την τρέχουσα ζήτηση χάνουν έδαφος, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να βελτιώνονται όμως οριακά
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη** οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών επιδεινώνονται, όπως και οριακά οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας, με την πρόθεση για αποταμίευση να βελτιώνεται και τις προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας να βαίνουν λιγότερο απαισιόδοξες

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Επιδείνωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, χαμηλότερα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία διαμορφώνεται τον Μάρτιο αισθητά χαμηλότερα έναντι του προηγούμενου μήνα, στις 102,6 (από 108,7) μονάδες, ωστόσο παραμένει υψηλότερα του αντίστοιχου περυσινού του επιπέδου (98,8 μον.). **Την πτωτική τάση μεταξύ των βασικών μεταβλητών του δείκτη καθορίζει κυρίως η επιδείνωση των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, ενώ και το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα κλιμακώνεται. Στο ίδιο επίπεδο κινούνται οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διαμορφώνεται τον Μάρτιο στις -17 (από -5) μονάδες, με το ¼ (από 1/5) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 8% (από 14%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στο ίδιο επίπεδο, στις +26 μονάδες, με το 31% των επιχειρήσεων να προβλέπει εκ νέου άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 5% μείωσή της.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο αυξάνεται στις +11 (από +6) μονάδες, με το 17% των επιχειρήσεων να αναφέρει εκ νέου υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 6% (από 10%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται τον Μάρτιο αρνητικές τάσεις: οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** επιδεινώνονται (+9 από +14 μον. ο δείκτης), όπως και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** (+10 από +27 μον. ο δείκτης), με το ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** να χάνει επίσης έδαφος (στις -13 από -2 μον.).

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** ενισχύονται ελαφρά τον Μάρτιο (+28 από +26 μον. το ισοζύγιο), με το 1/3 των επιχειρήσεων να αναμένει εκ νέου άνοδο το προσεχές χρονικό διάστημα και ένα 6% (από 8%) μείωσή τους. Ο δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** διαμορφώνεται στις +6 (από +9) μονάδες.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διαμορφώνονται στους 4,7 (από 4,2), ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** κινείται τον Μάρτιο στο 72,2% (από 71,6%).

ζ) Ο οριακά θετικός δείκτης (+1 μον.) στις **προβλέψεις για την απασχόληση** κερδίζει 3 μονάδες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο να κινείται στο 8%, έναντι ενός 5% (από 8%) που αναμένει μείωσή της.

η) Οι **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** υποδηλώνουν τάση αποκλιμάκωσης, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -3 (από +4) μονάδες και το 84% των επιχειρήσεων να μην αναμένει και πάλι μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι τάσεις των προσδοκιών είναι πτωτικές και στις τρεις κατηγορίες. Συγκεκριμένα, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών επιδεινώνεται στα **Καταναλωτικά αγαθά**, υποχωρώντας στις 104 (από 107,3) μονάδες, λόγω της πτώσης στο ισοζύγιο παραγγελιών και της ανόδου των εκτιμώμενων αποθεμάτων. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά**, ο δείκτης υποχωρεί στις 94,3 (από 118,4) μονάδες, με όλες τις μεταβλητές του δείκτη να χειροτερεύουν. Τέλος στα

Ενδιάμεσα αγαθά, ο σχετικός δείκτης κινείται στις 103,7 (από 109,7) μονάδες, και εδώ λόγω πτώσης στο ισοζύγιο παραγγελιών και κλιμάκωσης των αποθεμάτων.

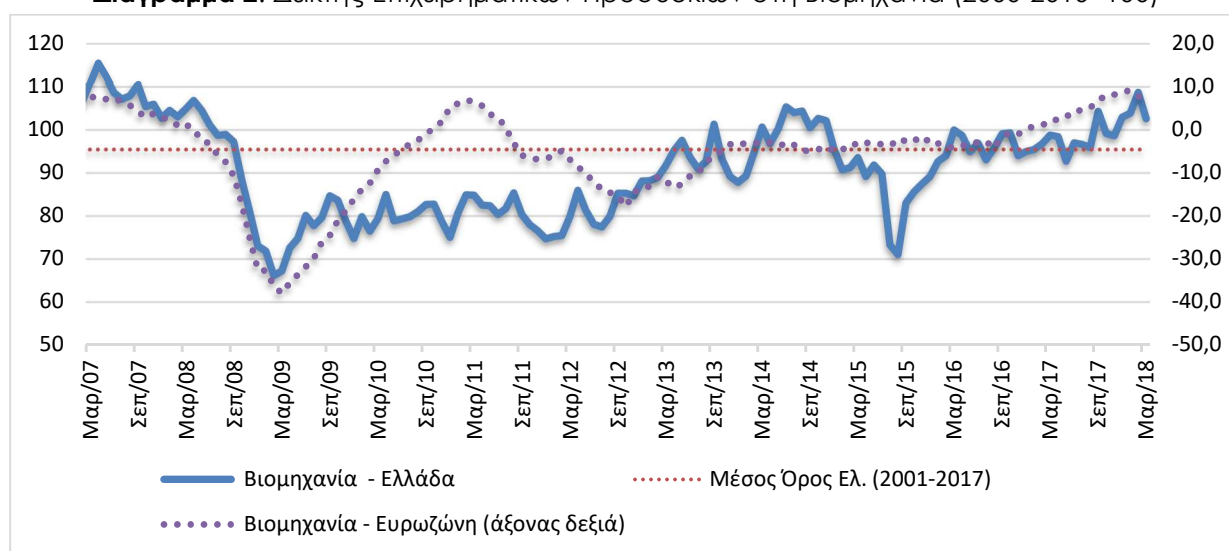
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας			Ακραίες τιμές		Μέσος όρος						
Βιομηχανία (2000-2010=100)			Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017	
			66,2 (Φ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)	95,1	92,6	99,7	86,3	96,1	98,1	
2017											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
95,4	96,8	98,8	98,4	92,8	97,0	96,6	95,9	104,4	99,2	98,7	103,0
2018											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
103,9	108,7	102,6									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Έντονη επιδείνωση προσδοκιών, προερχόμενη κυρίως από τις Ιδιωτικές Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές κινείται πτωτικά τον Μάρτιο, υποχωρώντας στις 50,6 (από 69,7) μονάδες, χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής τους επίδοσης (57 μον.). **Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι καθοδική τόσο στις Ιδιωτικές Κατασκευές, όσο και στα Δημόσια Έργα, ωστόσο η έντασή της είναι μεγαλύτερη στον πρώτο κλάδο. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, τόσο οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων, όσο και εκείνες για την απασχόληση επιδεινώνονται αισθητά.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -53 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων διευρύνεται στις -70 μονάδες, με το 74% (από 58%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών του επόμενου τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης επίσης μεταβάλλεται αρνητικά, στις -42 (από -26) μονάδες, με το 51% (από 37%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση των θέσεων εργασίας στον τομέα και το 8% (από 11%) άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο αρνητικός δείκτης των

εκτιμήσεων για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων διευρύνεται στις -39 (από -27) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας κινούνται στους 7,8 (από 6,9). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εντείνονται (στις -32 από -22 μον. το ισοζύγιο). Τέλος, το 8% (από 20%) από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 28% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση και το 53% την ανεπαρκή χρηματοδότηση ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, στις 61,9 (από 90,1) μονάδες, αρκετά χαμηλότερα και έναντι του αντίστοιχου περυσινού του επιπέδου (87,8 μον.). Ο δείκτης πρόβλεψης για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών χάνει αισθητά έδαφος και διαμορφώνεται στις -62 (από -33) μονάδες, ενώ και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου επιδεινώνονται (στις -26 από -3 μον. ο δείκτης). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων αλλάζουν τάση και πλέον υποδεικνύουν πτώση, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -8 (από +11) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας υποχωρούν στους 5,2 (από 6,1). Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες ενισχύονται, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -27 (από -17) μονάδες. Τέλος, μειώνεται στο 13% (από 31%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους. Από τις υπόλοιπες, το 61% δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και το 22% τη χαμηλή ζήτηση ως τα βασικότερα λειτουργικά τους προβλήματα.

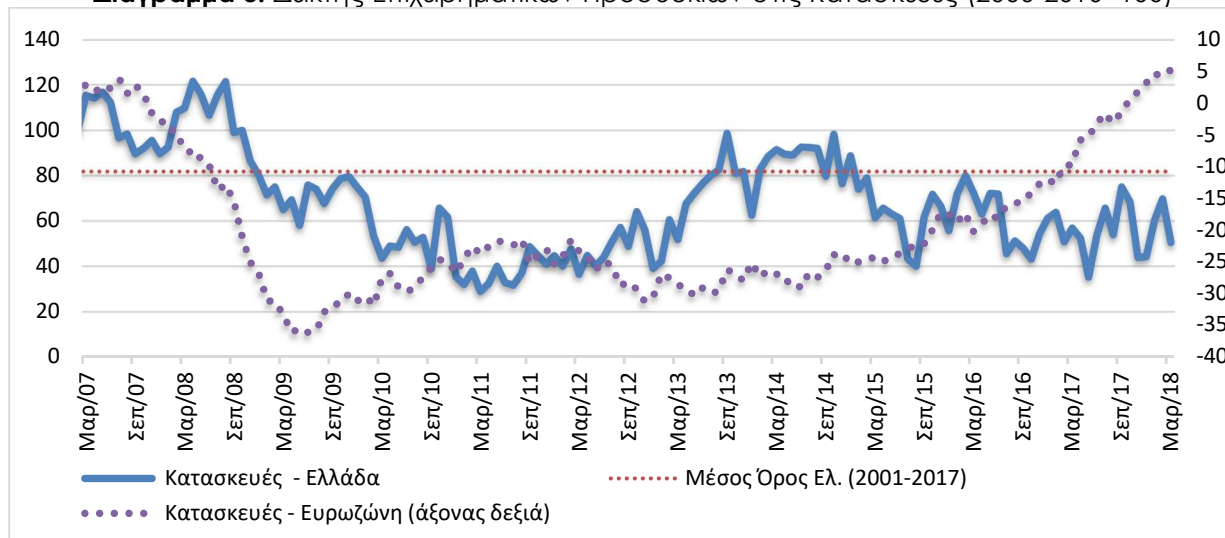
Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** διαμορφώνεται χαμηλότερα και τον Μάρτιο, στις 42,7 (από 48,9) μονάδες, επίπεδο ελαφρώς υψηλότερο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (37,1 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο δείκτης των -71 μονάδων υποχωρεί αισθητά, στις -75 μονάδες, ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται πτώση στο σχετικό ισοζύγιο, το οποίο διαμορφώνεται στις -53 (από -46) μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 55% (από 52%) αναμένει λιγότερες θέσεις απασχόλησης, με το 2% (από 6%) να προβλέπει αύξησή τους. Στις υπόλοιπες μεταβλητές, ο δείκτης για τις εκτιμήσεις του επιπέδου των τρεχουσών εργασιών των επιχειρήσεων κινείται στις -58 (από -62) μονάδες, ενώ στο πεδίο των τιμών, το σχετικό ισοζύγιο των -26 μονάδων χάνει 9 μονάδες. Τέλος, μειώνεται κατά το ήμισυ, στο 5%, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 1/3 να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 47% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 13% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως τα κυριότερα επιχειρηματικά προσκόμματα.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας					Ακραίες τιμές		Μέσος όρος					
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max		2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017		
		28,9 (Μάρ. 2011)	155,7 (Μάρ. 2000)		80,8	71,5	88,4	62,0	61,3	55,4		
2017												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
63,9	50,8	57,0	52,4	35,3	54,0	65,7	53,9	75,0	68,5	43,9	44,4	
2018												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
60,5	69,7	50,6										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Περαιτέρω εξασθένηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, με επιδείνωση στις τρέχουσες πωλήσεις

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** συνεχίζει να υποχωρεί και τον Μάρτιο, στις 94,9 (από 97,2) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα πάντως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή του επίδοση (92,7 μον.). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, **οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις βαίνουν πιο αρνητικές, ενώ οι θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη τους αποδυναμώνονται, με τον δείκτη εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων να σημειώνει επίσης οριακή μείωση.** Αναλυτικά, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους διατηρούν την αρνητική τους τάση, με τον σχετικό δείκτη να κινείται στις -9 (από -1) μονάδες και το 35% (από 37%) των επιχειρήσεων να δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι ενός 44% (από 38%) που αναφέρει το αντίθετο. Οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο παραμένουν στα ίδια περίπου επίπεδα (στις +18 από +19 μον. το ισοζύγιο), με τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να υποδηλώνουν οριακή αποκλιμάκωση (+6 από +7 μον. ο δείκτης). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, καταγράφεται πάντως έντονη βελτίωση, καθώς το σχετικό ισοζύγιο, από τις +7 κινείται στις +17 μονάδες, όμως κατά δύο μονάδες υποχωρούν οι προβλέψεις για την απασχόληση (στις +11 μον. το ισοζύγιο). Τέλος, ως προς τις τιμές, το 89% των επιχειρήσεων αναμένει σταθερότητα.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** μειώνεται τον Μάρτιο στις 68,6 (από 73,7) μονάδες, σε πολύ χαμηλότερη επίδοση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (102,2 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διευρύνονται, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -23 (από -8) μονάδες, αν και οι αρνητικές προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αμβλύνονται αρκετά, με το ισοζύγιό τους να φθάνει στις -7 (από -18) μονάδες. Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο αντίστοιχος δείκτης υποδηλώνει κλιμάκωσή τους (+26 από +11 μον.), ενώ εξασθενεί ελαφρώς η αισιοδοξία στις προβλέψεις για παραγγελίες προς προμηθευτές

(+16 από +21 μον.). Οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου πάντως παραμένουν θετικές (+15 μον. ο δείκτης), ενώ οι τιμές κινούνται στη +1 (από -5) μονάδα.

Ανοδικά κινείται και τον Μάρτιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 133,4 (από 106,2) μονάδες, πολύ υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή του επίδοση (64 μον.). Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, βελτιώνονται οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις (+27 από +9 μον. το ισοζύγιο), όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία τους, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τα αποθέματα να καταγράφουν μικρή άνοδο. Οι προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο κινούνται ανοδικά (+20 από +1 μον. το ισοζύγιο), με τις προσδοκίες για την απασχόληση να μην μεταβάλλονται για τρίτο κατά σειρά μήνα (+12 μον. ο δείκτης). Τέλος ως προς τις τιμές, η τάση είναι προς τη σταθερότητα.

Πτώση καταγράφουν και τον Μάρτιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 88,3 (από 87,3) μονάδες, υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (75,2 μον.). Το αρνητικό ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις αμβλύνεται μεν (στις -13 από -36 μον.), αλλά ταυτόχρονα οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου υποχωρούν (στις +13 από +22 μον. ο δείκτης). Ο δείκτης των αποθεμάτων κινείται στις +9 (από -1) μονάδες, ενώ στις προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές, το σχετικό ισοσκελισμένο ισοζύγιο αυξάνεται κατά 10 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου σημειώνεται πτώση στο σχετικό δείκτη (στις -23 από -10 μον. ο δείκτης), ενώ καμία επιχείρηση δεν αναμένει και πάλι άνοδο. Τέλος, στις τιμές, ο οριακά αρνητικός δείκτης χάνει άλλες δύο μονάδες και διαμορφώνεται στις -3 μονάδες.

Ανοδικά κινούνται τον Μάρτιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 130,8 (από 124,7) μονάδες, σε υψηλότερη επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής (105,3 μον.). Το θετικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου μπορεί να περιορίζεται στις +22 (από +29) μονάδες, όμως το αντίστοιχο στις προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου διευρύνεται στις +44 (από +38) μονάδες. Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί κατά 19 μονάδες (στις -10), με τις θετικές προβλέψεις για την απασχόληση να διευρύνονται σημαντικά (στις +19 από +5 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, η τάση είναι θετική (στις +36 από +3 μον. το ισοζύγιο), ενώ τέλος, στις προβλέψεις των τιμών, το σχετικό ισοζύγιο των +13 μονάδων ισοσκελίζεται.

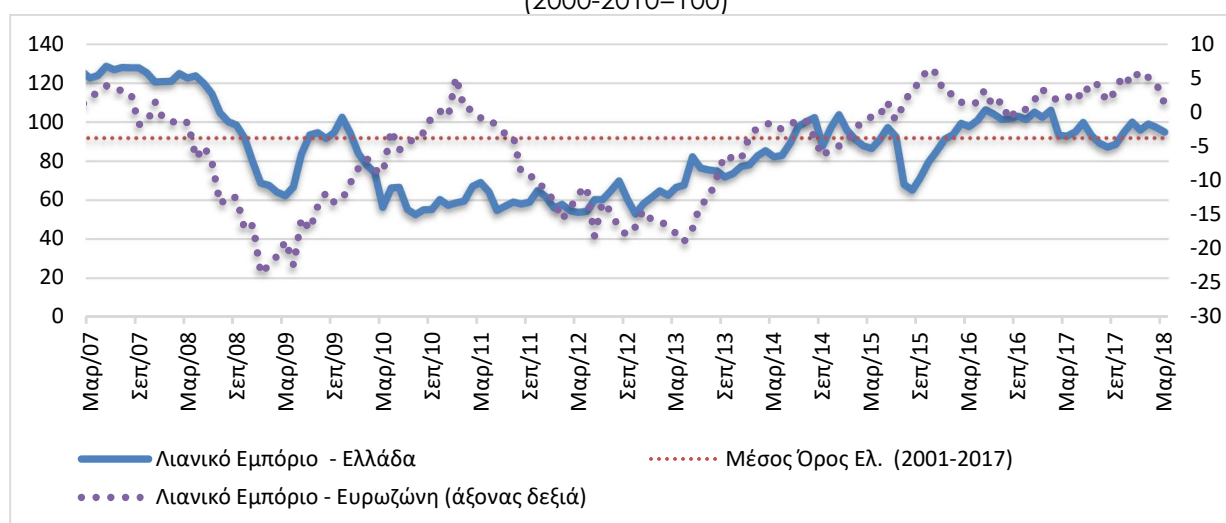
Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** επιδεινώνονται τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να μειώνεται στις 92,2 (από 101,5) μονάδες, σε παραπλήσια επίδοση συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή (93,2 μον.). Από τα επιμέρους στοιχεία, ο δείκτης τρεχουσών πωλήσεων χάνει σημαντικό έδαφος (-1 από +25 μον.), ενώ οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου κινούνται ελαφρώς πτωτικά, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +24 (από +27) μονάδες. Τα αποθέματα είναι πλέον μάλλον φυσιολογικά για την εποχή (στις -1 μονάδες ο δείκτης), ενώ το ισοζύγιο των +26 μονάδων στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές απλώς περιορίζεται κατά 3 μονάδες. Στα ίδια σχεδόν επίπεδα παραμένουν για τρίτο συνεχόμενο μήνα οι προβλέψεις για την απασχόληση (στις +20 μον. το ισοζύγιο), ενώ και στις τιμές, σχεδόν ομόφωνα οι επιχειρήσεις του κλάδου αναμένουν και πάλι σταθερότητα.

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)		Min	Max		2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017	
		52.6 (Ιουλ. 2010)	128.7 (Μάιος. 2007)		91.7	72,6	92,3	83,9	101,4	94,6	
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
106,1	93,2	92,7	94,9	99,8	93,1	89,1	87,2	88,7	94,7	100,1	95,9
2018											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
99,1	97,2	94,9									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Οριακή κάμψη επιχειρηματικών προσδοκιών με μικρή άνοδο της προβλεπόμενης ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** κινείται ελαφρώς πτωτικά τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις 92,4 (από 93,7) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περυσινά (88,2 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, όπως και εκείνες για την τρέχουσα ζήτηση χάνουν έδαφος, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να βελτιώνονται οριακά.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αποδυναμώνεται στις +4 (από +6) μονάδες, εξέλιξη ανάλογη με εκείνη στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+1 από +5 μον.). Αντίθετα, ελαφρώς ενισχυμένες βαίνουν οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου (+18 από +16 μον. το σχετικό ισοζύγιο), με τις προβλέψεις για την απασχόληση να μην μεταβάλλονται επί της ουσίας (+11 μον. ο σχετικός δείκτης). Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο των -4 μονάδων ισοσκελίζεται, ενώ μία στις τέσσερις επιχειρήσεις δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 34% επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 18% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 20% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών η εικόνα είναι η ακόλουθη:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται ανοδικά τον Μάρτιο, στις 110,8 (από 103,6) μονάδες, σε υψηλότερο επίπεδο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (105,1 μον.). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων κερδίζουν έδαφος (+7 από 0 μον. το ισοζύγιο), ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ο δείκτης των +4 μονάδων αυξάνεται κατά 3 μονάδες. Οι αισιόδοξες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση ενισχύονται (στις +30 από +17 μον. το ισοζύγιο), όπως και το ισοζύγιο απασχόλησης του κλάδου (+28 από +17 μον.). Ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις +19 (από +11) μονάδες, ενώ τέλος, αυξάνεται στο 1/3 (από 28%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με ένα αντίστοιχο ποσοστό να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 8% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 24% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Πτώση σημειώνει και τον τρίτο μήνα του νέου έτους ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), φθάνοντας στις 118,1 (από 127,4) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με πέρυσι (98,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μεταβάλλονται θετικά, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις +30 (από +23) μονάδες, ενώ σε πολύ χαμηλότερη τιμή διαμορφώνεται ο δείκτης στις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης (-4 από +19 μον.). Σχετικά με τις προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης πορείας της ζήτησης, ο σχετικός δείκτης επιδεινώνεται από τις +42 στις +30 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται μικρή άνοδος, με το ισοζύγιο να κινείται στις +26 (από +23) μονάδες, ενώ στις προσδοκίες για τις τιμές, ο δείκτης των -8 μονάδων κινείται στις -4 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία διαμορφώνεται στο 26% (από 23%), με τις μισές επιχειρήσεις να αναφέρουν την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα, το 10% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 14% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Ελαφρώς χαμηλότερα κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, ο οποίος φθάνει στις 74,1 (από 76,2) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα περσινά (68,5 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων χάνει 7 μονάδες (στις -21 μον.), ενώ στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφεται βελτίωση των 7 μονάδων (-7 μον. το ισοζύγιο). Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης επιδεινώνονται (-10 από -4 μον. ο δείκτης), ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται πτώση στο σχετικό ισοζύγιο (στις -10 από -2 μον.). Οι προσδοκίες για τις τιμές παραμένουν αποπληθωριστικές (στις -14 από -6 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, διαμορφώνεται στο 16% (από 14%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 31% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 28% άλλους παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια λειτουργίας του.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** βελτιώνεται τον Μάρτιο στις 93,5 (από 86,1) μονάδες, σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (79,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται (στις +14 από +2 μον. ο δείκτης), όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+6 από -5 μον. ο δείκτης) και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της (+19 από +14 μον. ο δείκτης). Στις

προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου σημειώνεται άνοδος (+17 από +10 μον. ο δείκτης), ενώ ως προς τις προσδοκίες για τις τιμές, η αποπληθωριστική τάση εξομαλύνεται ήπια (-11 από -19 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 28% των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 31% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 19% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως τα κυριότερα προσκόμματα στη λειτουργία του.

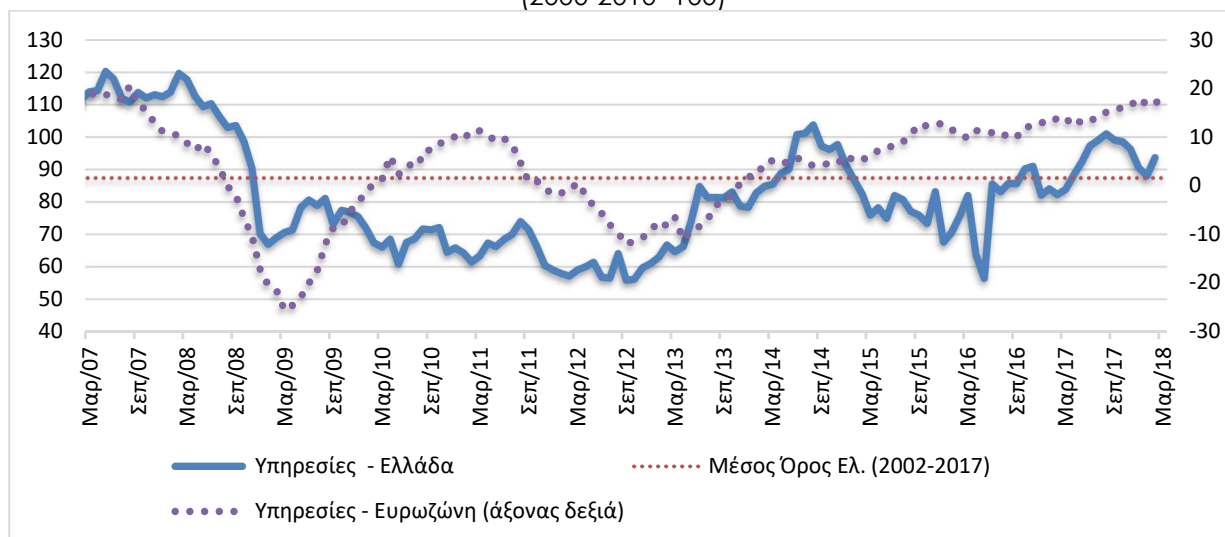
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max		2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017	
		55.9 (Σ. 2012)	140.2 (Ιουλ. 2000)		87.6	75,3	93,3	78,2	79,3	92,7	
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
84,0	82,3	83,8	88,2	92,3	97,3	99,0	101,0	99,1	98,6	96,2	90,6
2018											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
88,0	93,7	92,4									

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Καθοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με τον σχετικό δείκτη να υποχωρεί τον Μάρτιο στις 78,1 (από 93,7) μονάδες, σε χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (82,4 μον.). Το ισοζύγιο των +5 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μειώνεται κατά 20 μονάδες, ενώ ο δείκτης των -2 μονάδων των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση χάνει επίσης 17 μονάδες. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης σημειώνεται επίσης έντονη αρνητική μεταβολή στο σχετικό δείκτη (στις +12 από +29 μον.), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου η τάση είναι επίσης πτωτική (+15 από +31 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης τιμών ισοσκελίζεται, ενώ τέλος, το 23% (από 34%) των επιχειρήσεων δηλώνει ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με το 29% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 28% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**Αμετάβλητη καταναλωτική εμπιστοσύνη, πιο απαισιόδοξες προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας και των νοικοκυριών**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ουσιαστικά διαμορφώθηκε τον Μάρτιο στο επίπεδο του Φεβρουαρίου, στις -52,8 (από -53,0) μονάδες, σε επίπεδο όμως σημαντικά υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (-74,4 μονάδες). **Η σταθερότητα του δείκτη εκτιμάται ότι οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τον Μάρτιο δεν έλαβαν χώρα σημαντικές πολιτικοοικονομικές εξελίξεις π.χ. σχετικά με την τέταρτη αξιολόγηση του τρέχοντος προγράμματος, οι οποίες συνήθως προξενούν αβεβαιότητα στα νοικοκυριά. Από την άλλη πλευρά, η μη μεταβολή της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μετά τη μικρή επιδείνωσή της τον Φεβρουάριο, αναδεικνύει το ότι οι τρέχουσες συνθήκες δεν συγκροτούν ένα περιβάλλον ταχύτερης ανάκαμψης της οικονομίας συνολικά. Αυτό καταδεικνύει και η μικρή επιδείνωση των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, καθώς και της χώρας.** Οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν οι πλέον απαισιόδοξοι στην ΕΕ, ενώ από τις υπόλοιπες χώρες ακολουθούν η Βουλγαρία (-22,2 από -21,6), η Ρουμανία (-24,5 από -26,5), η Κροατία (-12,3 από -8,7) και η Λιθουανία (-7,9). Ο μέσος δείκτης στην ΕΕ διαμορφώθηκε εκ νέου στις -0,3 μονάδες και στην Ευρωζώνη στις +0,1 μονάδες. Ανοδική τάση σημειώνεται τον Μάρτιο σε 10 (από 11 τον Φεβρουάριο) χώρες, ενώ θετικό πρόσημο διατηρούν 14 χώρες: οι σκανδιναβικές (Δανία, Σουηδία, Φινλανδία), το Λουξεμβούργο, η Τσεχία, η Γερμανία, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Κύπρος και η Ιρλανδία, η Σλοβενία και το Βέλγιο. Αναλυτικά:

- **Επιδείνωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες επιδεινώνονται και τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -50,7 (από -46,1) μονάδες. Το 61% (από 57%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 4% προβλέπει εκ νέου μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις +1,6 και -0,8 μονάδες.

- **Οριακή κάμψη στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο επιδεινώθηκε οριακά τον Μάρτιο και διαμορφώθηκε στις -51,5 (από -51) μονάδες. Το 63% των καταναλωτών προβλέπει και πάλι ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 7% (από 8%) το οποίο αναμένει ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -1,7 και +3,2 μονάδες.

- **Μικρή επιδείνωση στην πρόθεση για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρεί τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις -76,3 (από -75,9) μονάδες. Το 89% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 10% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +1,1 και -3,3 μονάδες αντίστοιχα.

- **Λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες μειώνεται τον Μάρτιο στις +32,8 (από +39,1) μονάδες. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώνεται στο 52% (από 58%), με το 16% (από 13%) των ερωτηθέντων να αναμένει εκ νέου ελαφρά ή αισθητή μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +2,2 και -1,2 μονάδες αντίστοιχα.

- **Αμετάβλητες οι πληθωριστικές προσδοκίες**

Στο ίδιο σχεδόν επίπεδο διαμορφώνονται οι προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες, με το σχετικό δείκτη να βρίσκεται στις +9,4 (από +9,8) μονάδες. Το 43% των νοικοκυριών προβλέπει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 35% αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +19,7 και +16,1 μονάδες.

- **Οριακή κάμψη στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) επιδεινώνεται οριακά τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -51,7 (από -51,1) μονάδες. Το 60% των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 3% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώνονται στις -14,5 μονάδες στην ΕΕ και στις -16,2 μονάδες στην Ευρωζώνη.

- **Αύξηση του ποσοστού των καταναλωτών που δηλώνουν ότι «μόλις τα βγάζουν πέρα»**

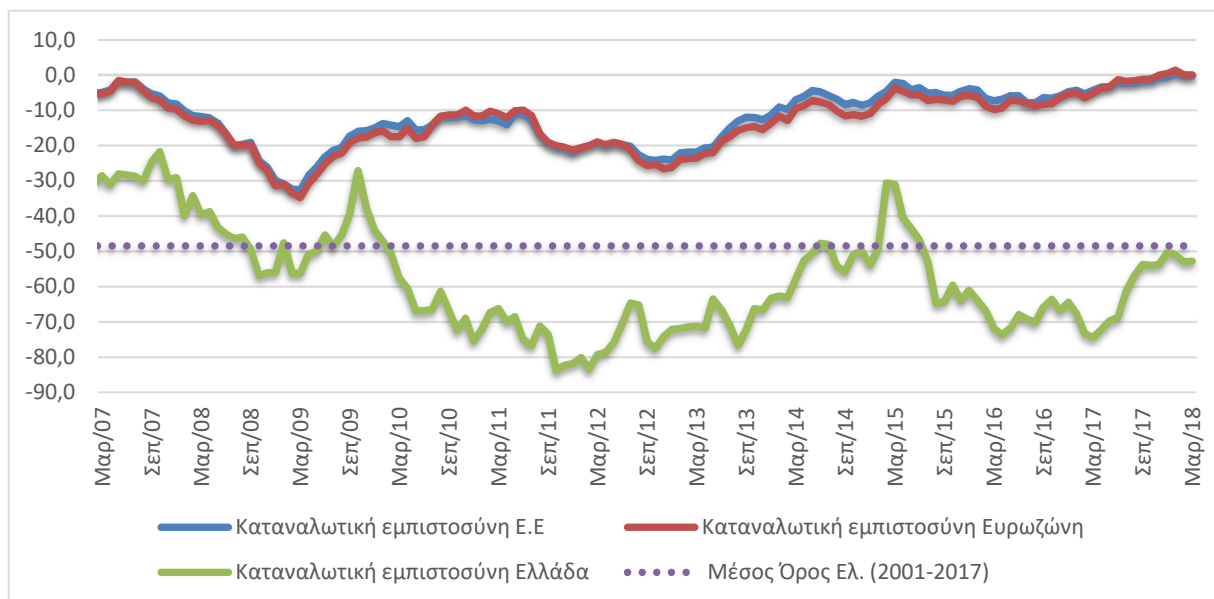
Ως προς τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» αυξάνεται ελαφρά τον Μάρτιο στο 67% (από 64%), ενώ διατηρείται σταθερό στο 11%, το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ παραμένουν στο 7% του συνόλου, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» μειώνονται ήπια στο 15% (από 17%).

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

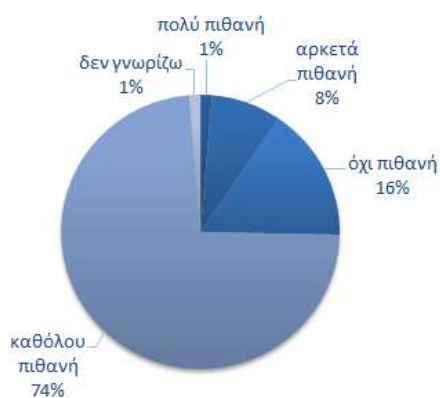
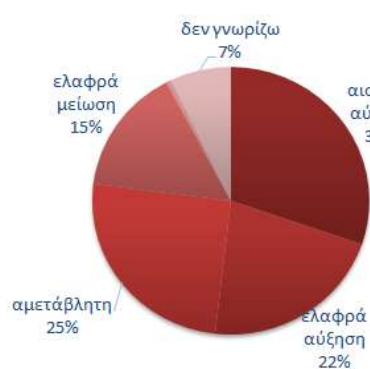
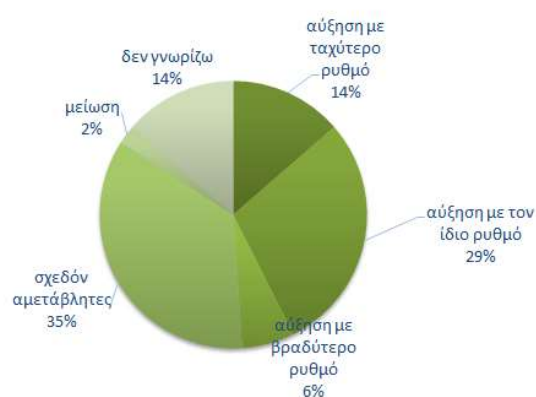
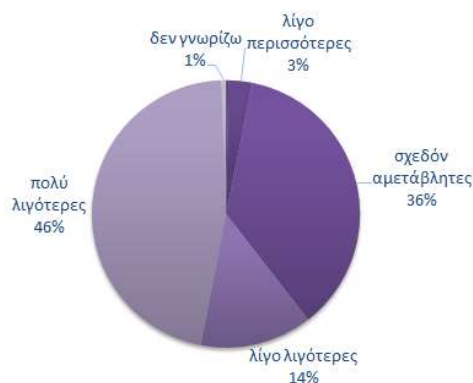
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εσοδιασχεμένα στοιχεία)												
Περιοχή	Ακραίες τιμές			Μέσοι όροι								
	Min	Max	2001-2017	2011	2013	2014	2015	2016	2017			
ΕΕ-28	-32,5 (Μάρ. 2009)	1,4 (Αυγ. 2000)	-11,7	-15,6	-16,7	-7,2	-4,4	-6,3	-2,7			
Ευρωζώνη	-34,7 (Μάρ. 2009)	2,0 (Αυγ. 2000)	-13,0	-14,4	-18,7	-10,2	-6,2	-7,7	-2,5			
Ελλάδα	-83,8 (Ο. 2011)	-5.8 (Απρ. 2000)	-49,0	-74,1	-69,4	-54,0	-50,7	-68,0	-63,0			
Περιοχή	2017											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-28	-4,3	-5,3	-4,3	-3,4	-3,3	-2,2	-2,3	-2,3	-1,6	-1,7	-0,7	-0,6
Ευρωζώνη	-4,9	-6,4	-5,1	-3,6	-3,3	-1,3	-1,7	-1,5	-1,2	-1,1	0	0,5
Ελλάδα	-67,8	-73,3	-74,4	-72,2	-69,7	-68,8	-61,5	-57,0	-53,7	-54	-53,8	-50,3
Περιοχή	2018											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
ΕΕ-28	0,4	-0,3	-0,3									
Ευρωζώνη	1,4	0,1	0,1									
Ελλάδα	-51	-53	-52,8									

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο**ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ****ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ****ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ****ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ**

Πηγή: IOBE